

Sygn. akt IV KK 71/18

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna
w sprawie **K. F.** w przedmiocie warunkowego zwolnienia
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 9 maja 2018 r.,
kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanego
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w R.
z dnia 12 kwietnia 2017 r., sygn. akt II AKZw .../17,
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w R.
z dnia 30 marca 2017 r., sygn. akt III Kow .../17/wz,

I. oddala kasację;

**II. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z
rozpoznaniem kasacji.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R. (Sąd penitencjarny), postanowieniem z dnia 30 marca 2017 r., uwzględniając obszernie motywowany wniosek Dyrektora Zakładu Karnego w R., warunkowo zwolnił K. F. z odbycia reszty sumy kar pozbawienia wolności wynoszącej 7 lat, wykonywanej od 22 listopada 2012 r. (m.in. kary 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.),

wyznaczając okres próby do 19 listopada 2019 r. i oddając skazanego pod dozór sądowego kuratora, oraz zobowiązał go do podjęcia stałej pracy zarobkowej, powstrzymania się od nadużywania alkoholu i przestrzegania porządku prawnego. Sąd Apelacyjny w R., po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 r. zażalenia prokuratora kwestionującego zasadność zastosowania wobec skazanego instytucji z art. 77 § 1 k.k., utrzymał w mocy pierwszoinstancyjne postanowienie.

Kasację od prawomocnego postanowienia Sądu odwoławczego złożył, na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., na niekorzyść skazanego Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 98 § 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na nienależytym rozważeniu i ustosunkowaniu się do wszystkich zarzutów podniesionych w zażaleniu, wskazujących na wadliwą ocenę Sądu pierwszej instancji ustawowych przesłanek z art. 77 § 1 k.k., wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w R. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja – choć od strony czysto formalnej poprawna – nie mogła zostać uwzględniona, bowiem sformułowane w niej pretensje pod adresem Sądu odwoławczego okazały się chybione.

Teza skarżącego o niewywiązaniu się Sądu *ad quem* z ciążących na nim powinności – i to w stopniu rażącym – nie wytrzymuje krytyki. Pomijając już, czy słuszne jest zapatrywanie autora kasacji o identyczności wymogów stawianych uzasadnieniom wyroków i postanowień, zwłaszcza tym kończącym postępowanie (pogląd ten wydaje się zbyt daleko idący: gdyby ustawodawcy przyświecał taki cel, bez wątpienia wyraziłby go w ustawie jednoznacznie), trzeba dobitnie stwierdzić, że Sąd Apelacyjny w R. rozważył wszystkie podniesione w prokuratorskim zażaleniu zarzuty, które kwestionowały istnienie przesłanek materialnych z art. 77 § 1 k.k.

Sąd odwoławczy potwierdził prawidłowość ustaleń w zakresie „postawy, właściwości i warunków osobistych” skazanego, jakie poczynił Sąd penitencjarny. Chodziło tu rzecz jasna o cechy charakteryzujące skazanego w czasie rozpoznawania wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie, a nie te sprzed

kilku lat, kiedy dopuszczał się przypisanych mu przestępstw. Wówczas sylwetka skazanego jawiła się istotnie w zdecydowanie negatywnym świetle. Rzecz jednak w tym, że – wbrew sugestiom skarżącego – postrzeganie przez skazanego rzeczywistości oraz jego stosunek do norm współżycia społecznego i obowiązującego porządku prawnego uległy jednak zmianie w trakcie odbywania kary. Postąpieniem całkowicie dowolnym, bo sprzecznym z przekonującą opinią psychologiczną sporządzoną na zlecenie Sądu penitencjarnego, byłoby przyjęcie, że skazany aktualnie winien być oceniany jako osoba zagrażająca porządkowi publicznemu, a więc przez pryzmat tego, co uczynił przed osadzeniem go w zakładzie penitencjarnym. Nie ma potrzeby przypominania tu dokonanych przez Sąd penitencjarny, a zaaprobowanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń o zachowaniu skazanego po popełnieniu przestępstw, zwłaszcza w czasie odbywania kary. Zostały one szeroko opisane w motywacyjnych częściach postanowień Sądów obu instancji i pozostają – to warto silnie zaakcentować – pod ochroną art. 7 k.p.k.

Okoliczności popełnienia przypisanych skazanemu czynów zabronionych, w szczególności przestępstwa, którego skutkiem była śmierć człowieka, nie uszły w zasadzie uwagi ani Sądu penitencjarnego, ani Sądu odwoławczego, co nie oznacza, że nie pojawiła się potrzeba uzupełnienia w niewielkim stopniu rozważań w tym zakresie w odniesieniu do występuku zakwalifikowanego z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. W odczuciu społecznym, choć przecież nie tylko, przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie warunkowego zwolnienia w stosunku do osoby skazanej za spowodowanie w stanie nietrzeźwości wypadku komunikacyjnego, w którym poniósł śmierć (lub doznał poważnego uszczerbku na zdrowiu) dorosły pasażer pojazdu mechanicznego prowadzonego przez tego skazanego, nie powinno być pomijane owo swoiste, nierzadko usuwające się spod oceny ściśle jurydycznej, przyczynienie się ofiary do zaistnienia tragicznego zdarzenia. Taka ze wszech miar naganna postawa ofiary, tolerująca czy wręcz aprobująca zasiadanie za kierownicą samochodu osoby wyraźnie nietrzeźwej, stwarzające ogromne zagrożenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zazwyczaj nie powinna być obojętna przy rozstrzyganiu kwestii warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary. W niniejszej sprawie śmierć poniósł D. R., który

w chwili wypadku przebywał w samochodzie prowadzonym przez skazanego i był świadomy, w jak znacznym stanie nietrzeźwości znajdował się K.F.

Zdecydowanie krytycznie należało odnieść się do poglądu autora kasacji o konieczności uwzględniania przy orzekaniu w przedmiocie warunkowego zwolnienia celów kary w zakresie prewencji generalnej czy w ogóle dyrektyw sądowego wymiaru kary. Pełną aktualność w tej materii zachowuje uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2017 r., I KZP 2/17, OSNKW 2017/6/32, według której podstawę orzekania o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności stanowią kryteria określone w art. 77 § 1 k.k.; nie są natomiast przesłankami rozstrzygania w tym przedmiocie dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 k.k., art. 54 § 1 k.k. oraz w art. 55 k.k. (art. 56 k.k.). Myśl ta została powtórzona w nieco późniejszym judykacie: sąd penitencjarny, decydując o warunkowym przedterminowym zwolnieniu, powinien kierować się względami prognostycznymi co do osoby skazanego, określonymi w art. 77 § 1 k.k., a nie dyrektywami wymiaru kary (zob. post. SN z 24 maja 2017 r., V KK 82/17).

W celu zweryfikowania zarzutu kasacyjnego Sąd Najwyższy uzupełnił postępowanie dowodowe przez ujawnienie zawartości teczki dozoru prowadzonego przez kuratora zawodowego Sądu Rejonowego w K. Ze znajdujących się w teczkę dokumentów, zwłaszcza sprawozdań kuratora zawodowego z 22 V i 30 XI 2017 r., kart czynności dozoru oraz oświadczeń skazanego, wynika, że K. F. od opuszczenia zakładu penitencjarnego w dniu 12 kwietnia 2017 r. zachowuje się poprawnie i że proces jego resocjalizacji przebiega pomyślnie. Od 23 czerwca 2017 r. skazany, za wiedzą i zgodą kuratora zawodowego, przebywa u swojej matki w Islandii, gdzie pracuje; planuje powrócić do kraju w grudniu 2018 r. Wolno zatem stwierdzić, że ustalenie o dodatniej prognozie kryminologicznej było bezbłędne.

Nie mogła się powieść próba skłonienia instancji kasacyjnej do skorygowania poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, a więc dokonania ustaleń, że w odniesieniu do skazanego nie wystąpiły przesłanki materialne przewidziane w art. 77 § 1 k.k. Takie podejście skarżącego wypadało uznać za usiłowanie przeforsowania niedopuszczalnego w postępowaniu kasacyjnym zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych.

Kończąc, trudno nie wspomnieć o unormowaniu obligującym właściwy Sąd penitencjarny do czuwania nad zachowaniem skazanego po zastosowaniu wobec niego warunkowego zwolnienia. W razie rażącego naruszenia porządku prawnego Sąd ten może, a w sytuacjach poważniejszych musi, odwołać warunkowe zwolnienie (art. 160 § 1 – 4 k.k.w.). W wypadku odwołania warunkowego zwolnienia nie zalicza się na poczet kary okresu spędzonego na wolności (art. 160 § 8 k.k.w.). Przypomniane rozwiązanie prawne stanowi podstawowy środek służący do korygowania prawomocnych orzeczeń o warunkowym przedterminowym zwolnieniu, gdy korzystający z tego dobrodziejstwa skazany zawiódł pokładane w nim zaufanie, ignorując obowiązujący porządek prawny.

Dlatego Sąd Najwyższy oddalił kasację (art. 537 § 1 k.p.k.), a wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji obciążył Skarb Państwa (art. 638 k.p.k.).

kc